

Diasarja: Puun kasvu – esimerkkinä mänty

Anne Turunen | Suomen Metsäyhdistys | anne.turunen@smy.fi | 0456575440

1. Aloitusdia

2. Puun elämä alkaa siemenistä. Havupuilla siemenet kehittyvät kävyissä. Tällaisia kävyistä varisseita siemeniä, joissa on vielä lenninsiipi jäljellä, voitte nähdä keväthangilla. Itse siemen on pieni ja tumma. Siemenet ovat esimerkiksi oravan ravintoa. Syökö orava käpyjä? Orava ei syö koko käpyä. Se irrottaa kävystä suomut ja syö suomujen alta siemenet.

3. Lapsi on kylvänyt purkkiin männynsiemeniä, joista on kasvanut taimia. Vieressä on ulkona maassa itäneitä pikkutaimia. Männyt kasvavat ensimmäisenä kesänään vain muutaman sentin mittaisiksi.

4. Kuvassa on yli 1-vuotiaita männyntaimia taimitarhalla. Näitä istutetaan metsään hakkuun jälkeen, kun isoja puita on kaadettu.

6. Muutaman vuoden ikäinen männyntaimikko.

7. Miten puu kasvaa pituutta, latvasta venymällä vai maasta ylös työntymällä? Latvasta! Puiden latvaan tulee aina yksi uusi latvakasvain ja sivuoksat. Miten männystä lasketaan ikä? Lasketaan oksavälit. Vasemmalla olevan piirretyn männyn ikä on helppo laskea.

8. Tässä on kuva kaadetusta männystä. Miten puu kasvaa paksuutta? Joka vuosi syntyy yksi vuosirengas eli lusto. Syntyykö uusi lusto kuoren alle vai puun keskelle ytimeen? Uusi lusto tulee kuoren alle. Miten lustoista lasketaan puun ikä? Lasketaan jokainen tumma (tai vaalea) rengas.

9. Tässä on tehty hakkuu. Mäntypöllit kuljetetaan tehtaalle. Miksi puita kaadetaan? Puita kaadetaan, koska me ihmiset tarvitsemme erilaisia tuotteita.

10. Paksuista puista (lähes 20 cm ja yli) sahataan lautoja, lankkuja ja rimoja esimerkiksi rakennusmateriaaliksi. Kuka tunnistaa kuvan rakennuksen? Se on Oodi-kirjasto Helsingin keskustassa. Jos käytte Oodissa, huomатkaa ison aukion puolella Oodin puusta valmistettu hieno julkisivu.

11. Ohuemmista männystä (10 cm ja alle) valmistetaan paljon erilaisia tuotteita meidän kaikkien käyttöön. Miksi kuvassa on jäätelön ja ketsupin kuvat? Koska niissäkin on voitu käyttää mäntypuusta saatavia aineita. Männystä valmistetaan sakeuttamisaineita esim. jäätelöön ja ketsuppiin. Sakeuttamisaineen ansiosta jäätelö ja ketsuppi ovat pehmeitä suussa. Männystä valmistetaan myös autoon tankattavaa polttoainetta, paperia ja vaikka mitä muuta. Puita kaadetaan, koska tarvitsemme puusta valmistettuja tuotteita päivittäin. Onneksi puu on uusiutuva raaka-aine. Kun puita kaadetaan, huolehditaan uudet taimet tilalle.

12. Upea hongikko! Mäntyä sanotaan myös hongaksi ja petäjäksi. Männyt viihtyvät hyvin vähäravinteisilla mailla, siksi niiden seassa ei aina ole muita puulajeja. Tällä paikalla maaperä on kuivaa ja vähäravinteista hiekkamaata, joten männyt menestyvät, mutta niiden alla kasvaa vain pieniä kituliaita kuusia.

13. Tässä on vanha mänty, oikein hieno kiipeilypuu. Sen oksassa on geokätkö. Geokätköily on harrastus, jossa etsitään kekseliäisiin piiloihin laitettuja purkkeja. Metsissä on paljon kätköjä, ja metsissä voi harrastaa paljon muutakin. Metsistä löytyvät myös parhaat leikkipaikat.

14. Vanheneva mänty on monen lajin elinympäristö. Kuvassa näkyvä hiiltynyt metsäpalon kokenut mänty on tärkeä joillekin kovakuoriaisille, jotka eivät voi elää tavallisilla terveillä puilla. Suomen vanhin mänty on yli 800-vuotias. Kun me kasvatetaan uusia taimia, joku niistä voi elää vaikka monta sataa vuotta. Tässä oli kertomus männyn elämästä.

15. Kiitos! Lopetusdia.